

Dr. PERO SAMARŽIJA :

OPERATIVNA TORAKOSKOPIJA (JACOBÆUSOV ZAHVAT) OD DR. ST. DUJMUŠIĆA

Pod gornjim naslovom izlazi ovih dana iz štampe udžbenik torakoskopije i torakoskopijske adheziolize od Dr-a Dujmušića, šefa liječnika sanatorija Brestovac (Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje).

Već se godinama osjeća kod nas potreba ovakove knjige. Pitanje torakoskopije i torakokaustike, ili — kako se vulgarno kaže — »paljenje priraslica«, u pneumotoraksu, došlo je bilo u neke vrsti čor-sokak, i nikako da izađe iz njega. Postojala su naime odjeljenja, pa čak i zavodi za liječenje tuberkuloze — u kojima nijedan ftizeolog nije savladavao tehniku Jacobæusove operacije. Bolesnik koji je imao »smolu« da dođe u takovu ustanovu mogao je govoriti o naročitoj sreći, zapravo o sretnom slučaju, ako je izišao u dobrom stanju. Mnogi su bolesnici upropašteni samo zato, jer uopće nisu, ili nisu na vrijeme operirani!

U nekim ustanovama su kolege ftizeolozi, očito iz čistog komoditeta, jednostavno »prepustili« Jacobæusov zahvat kirurzima, što nikako nije ispravno. Tako su se odgajale, i odgajaju se još uvijek generacije ftizeologa kojima je taj zahvat potpuno stran. Vrijeme je, da se jedamput pošteno i otvoreno kaže: da takovi ftizeolozi mogu biti odlični liječnici i dobri rukovodioci diagnostičkih antituberk. ustanova, — ali oni nikada nisu i ne mogu biti — dobri rukovodioci terapijskih ustanova.

Knjiga Dr. Dujmušića ima sve preduvjete da liječnicima koji se bave liječenjem tuberkuloze omogući i olakša brzo upoznavanje teorije i prakse ove neobično važne operacije.

Knjiga obasiže cca 180 stranica, sve na papiru za umjetni tisak, ilustrirana je sa 141 slikom, od toga dvadesetak u bojama. Sve su slike, i one u bojama, štampane u tekstu, a ne kao »prilozi« — što znatno olakšava lektiru.

Sadržaj knjige je veoma bogat i poučan kako u pogledu teorije tako — još više! — i u pogledu praktične izvedbe i praktičnih mogućnosti zahvata. U ovom kratkom referatu možemo dati samo sumarni pregled sadržaja pojedinih poglavlja.

U poglavlju o historijatu sa priznanjem i pijetetom je ocjenjen pionirski rad Jacobæusa (knjiga je posvećena Jacobæusu!) i prikazan postupni razvoj metode od diagnostičke torako- i laparoskopije do operativne torakoskopije.

Poglavlje iz anatomije i topografske anatomije obrađuje vanjski reljef toraksa, topografiju krvnih sudova, topografiju medijastinuma vrlo dobrim Hafferlovim slikama i uz endoskopske slike medijastinuma od samog autora, (već publicirane u Akademijinom »Radu«).

Posebno je poglavlje posvećeno instrumentariju. Opisani su svi glavni torakoskopi i Jacobaeus-Unverrichtov, Gullbringov, oba Kremerova instrumenta, te Kalkova »treća optika«. Autor se naročito zalaže za Kremerov instrumentarij, koji daje sliku najsličniju običnom gledanju — bez optičkih pomagala.

Slijedeće poglavlje nosi naslov: Postanak, sastav i oblik sraštenja. Ovdje je opisan postanak pneumotorakalnih sraštenja kod kronične plućne tuberkuloze. Naročita je pažnja posvećena klasifikaciji sraštenja, pri čemu je data prvenstvena važnost funkciji pojedinih sraštenja. Nakon što je analizirao funkcionalnu morfologiju adhezija, autor pojednostavljuje poznatu Maurerovu klasifikaciju i ploštinasta (difuzna) sraštenja, te time svodi sva sraštenja na jedan, funkcionalno uslovljeni, osnovni princip.

Poglavlje Mehanika pleuralnih sraštenja opisuje glavne lokalizacije: lateralnu, medijalnu i apikalnu. Autor se naročito zalaže za uklanjanje štetnih medijalnih adhezija, tražeći kompletni kolaps. Na primjeru naknadnog »razvoja« medijalnih adhezija, poslije prividno kompletnih kaustika, dokazuje potrebu kaustike medijalnih sraštenja, usprkos »opasne« lokalizacije — koja se adekvatnim operativnim postupkom daje običi.

Indikacija za torakoskopiju i torakoskopsku adheziolizu — u glavnom se poklapa s indikacijom za pneumotoraks, ukoliko postoje adhezije. Autor traži proširenje indikacije i na »teške« i na »lake« slučajeve, iz istih razloga iz kojih postavljamo općenitu indikaciju za kolaps.

Poglavlje Tok zahvata sadrži opis klasične prvotne Jacobaeusove kaustike; zatim prikaz proširene indikacije i tehnike po Maureru; dalje novija proširenja zahvata na medijalno područje, te endoskopsku pneumolizu« ploštinastih sraštenja (Herboh, Michetti, Zorzoli, Dujmušić, Scherl); zatim »fibrinolizu« postoperativne simfize (Michetti, Kulik, Dujmušić, Schmidt) i konačno fibrinolizu plastične pleuritide u pneumotoraksu (Dujmušić). Ovo poglavlje obuhvaća — po prvi put u jednom udžbeniku! — cijelo veoma prošireno područje zahvata, kako se je on postupno izgradio.

U posebnom poglavlju o komplikacijama endotorakalnih zahvata — opširno su opisane sve glavne komplikacije, uz osvrt na druge autore i na vlastiti materijal.

U Zaključku autor traži konkretno proširenje indikacije, jer je Jacobaeusov postupak kongenijalna nadopuna Forlaninijeve ideje i mora se shvatiti danas kao integralni dio metode liječenja pneumotoraksa.

To bi, dakle, bio letimičan prikaz sadržaja. Međutim, već iz ovakvog prikaza očito je vidljiva golema razlika, upravo provalija, između onog što se obično naziva »paljenje priraslica« i onog što donosi ova knjiga Dr-a Dujmušića.

Knjiga je plod vlastitih iskustava autora, sve je u njoj argumentirano vlastitim opažanjima i vlastitom praksom. Stanoviti slučajevi adheziolize iznešeni u knjizi predstavljaju barem za danas maksimalne mogućnosti metode i jedinstveni su, držim, u medicinskoj literaturi. Ova knjiga bila je potrebna, — i ona je takova da će moći časno izvršiti namijenjenu joj zadaću. Čestitamo autoru, čestitamo Središnjem zavodu za socijalno osiguranje koji je knjigu izdao — i Nakladnom zavodu Hrvatske, koji ju je tako lijepo i ukusno opremio.

Zagreb, 19. VII. 1946.

»ARHIU ZA MEDICINU RADA« izlazi četiri puta godišnje. Pretplata iznosi godišnje Din. 140.—, a u slobodnoj prodaji preko ovlaštenih knjižara stoji pojedini broj Din. 40.—. — Uredništvo i uprava nalaze se u Zagrebu, Mihanovićeve ul. 3. III. — Tisak Nakladnog zavoda Hrvatske u Zagrebu, Frankopanska ul. 26. — Rukopisi se ne vraćaju.